

KREDYT TRENDY

Raport Biura
Informacji Kredytowej

Ryzykowne segmenty portfela hipotecznego

Kredytów konsumpcyjnych
i mieszkaniowych coraz mniej.
Rośnie tylko sprzedaż
kredytów wysokokwotowych

Utrzymuje się
wysoka jakość
udzielanych
kredytów

SPIS TREŚCI

- 5...** **Ryzykowne segmenty**
portfela hipotecznego
- 12...** **Mimo rozluźnienia**
reguł nadzorczych,
kredytów konsumpcyjnych
coraz mniej, ale ich wartość
jest wyższa
- 16...** **Analiza vintage**
Kredyty ratalne i gotówkowe
– jakość portfeli generowanych
od 2007 r. do 2013 r.
- 20...** **Karty kredytowe**
- 29...** **Kredyty mieszkaniowe**
- 39...** **Kredytobiorcy nadaktywni**
(obsługujący ponad 10 kredytów)

Temat numeru

Ryzykowne segmenty portfela hipotecznego

Analizy danych gromadzonych w bazie Biura Informacji Kredytowej potwierdzają, że banki ograniczają akcję kredytową zarówno w kredytach konsumpcyjnych i mieszkaniowych, jak i w zakresie kart kredytowych. Wyjątkiem są kredyty konsumpcyjne na duże kwoty, co sprawia, że spadki w tym obszarze dotyczą tylko liczby nowych zobowiązań, podczas gdy wartość zawieranych umów kredytowych jest wyższa niż przed rokiem.

Celem *Rekomendacji T* było rozluźnienie rygorów akceptacji przez banki kredytów na mniejsze kwoty oraz uproszczenie zasad oceny zdolności kredytowej. Niektórzy liczyli, że kredyty gotówkowe z rocznika 2009 oraz ratalne z 2012 r., które w poważnym stopniu migrowały do firm pożyczkowych, wrócą do sektora bankowego. Na razie powrotów nie widać ani na rynku kredytów ratalnych, ani gotówkowych. Być może, zwłaszcza w kredytach gotówkowych na mniejsze kwoty, pozycja firm pożyczkowych jest ugruntowana? Szkoda, że nadal tak mało wiemy o akcji pożyczkowej tych firm.

Tymczasem ograniczanie akcji kredytowej w kredytach mieszkaniowych trwa już szósty kwartał. Tendencja ta utrzymuje się pomimo znacznych obniżek cen tych kredytów i stabilnej siły nabywczej gospodarstw domowych. Nie widać oznak końca spadających trendów, a przyczyny leżą zapewne po stronie podażowej. Z kolei banki nie chcą angażować krótkoterminowych depozytów, które zresztą nie występują w nadmiarze, w finansowanie długoterminowych kredytów. Mimo kilkunastoprocentowego trendu spadkowego w udzielaniu nowych kredytów mieszkaniowych, należności banków z ich tytułu rosną o około miliard miesięcznie. W rozpoznaniu ryzyka kredytów mieszkaniowych może pomóc scoring oferowany przez BIK, opracowany dla oceny wniosków na kredyty hipoteczne. W tej edycji KREDYT TRENDY przedstawiamy analizy oparte właśnie na tym produkcie.

Fot. BIK

dr Andrzej Topiński
Główny Ekonomista BIK

Ryzykowne segmenty portfela hipotecznego

Analizy jakości spłaty kredytów mieszkaniowych w podziale na portfel kredytów złotych oraz walutowych pokazują, że można uzyskać różne oceny tego, który z tych portfeli jest związany z wyraźnie niższym ryzykiem kredytowym.

Na wyniki wpływa nie tylko przyjęta metoda analizy (analiza bilansowa jakości portfela czy analiza *vintage*), ale także dostępność danych dotyczących tych portfeli oraz przyjęte założenia w zakresie ich interpretacji.

W niniejszym materiale chcielibyśmy przedstawić nieco inne spojrzenie na badanie ryzyka kredytowego obu portfeli, tj. analizę ryzyka kredytowego związanego z walutowymi oraz złotowymi kredytami mieszkaniowymi w chwili ich udzielenia. Takie podejście pozwoli nieco lepiej określić ryzyko tych portfeli, bowiem analizując ryzyko kredytów w momencie ich udzielenia, pozbywamy się częściowo problemu migracji kredytów pomiędzy portfelami i związanego z tym zjawiska poprawnego zamykania kredytów, które w rzeczywistości mają swoją kontynuację, niekiedy z dużymi problemami z ich spłatą. Dla potrzeb tej analizy ryzyko kredytowe utożsamiamy z ocenami scoringowymi z modelu oceny punktowej Biura Informacji Kredytowej – BIKSco Hipoteczny Wniosek¹. Oceny te zostały naliczone na datę otwarcia danego kredytu, na podstawie danych dotyczących historii kredytowej kredytobiorców.

¹ Model BIKSco Hipoteczny Wniosek jest narzędziem służącym do oceny ryzyka związanego z kredytobiorcą ubiegającym się o zobowiązanie zabezpieczone hipotecznie. Więcej na temat tego modelu można znaleźć w *Podręczniku użytkownika BIKSco Hipoteczny Wniosek*, dostępnym w BIK.

Dane do analizy

- W analizie uwzględniono kredyty udzielone w okresie od 1 stycznia 2007 do 30 czerwca 2010 r., które zostały przekazane do bazy BIK jako „kredyty mieszkaniowe”. Do tej kategorii banki zaliczają czasami także pożyczki hipoteczne oraz kredyty konsolidacyjne, co zostanie wykorzystane w analizie.
- Dla każdej osoby powiązanej z tak wybranym kredytem relacją „główny kredytobiorca” albo „współkredytobiorca” przypisano – na datę jego otwarcia – ocenę scoringową BIKSco Hipoteczny Wniosek.
- W przypadku gdy z danym kredytem było powiązanych kilku współkredytobiorców, ocena ryzyka kredytu pochodzi od kredytobiorcy z najmniejszą punktacją.
- Aby kredyt uzyskał ocenę ryzyka w postaci oceny punktowej, co najmniej jeden współkredytobiorca musi uzyskać ocenę punktową (w przypadku braku odpowiednich danych do wyznaczenia oceny BIKSco Hipoteczny Wniosek model zwraca kod wykluczenia).
- W celu oznaczenia zobowiązań, które – z dużym prawdopodobieństwem – nie są kredytami mieszkaniowymi, tylko pożyczkami hipotecznymi albo kredytami konsolidacyjnymi, wszystkie kredyty podzielono według kwoty oraz okresu kredytowania. Przypuszczamy, że pożyczki hipoteczne grupują się w skrajnych kwotowo kategoriach kredytów udzielanych na okres do 5 lat. W efekcie została przyjęta następująca segmentacja portfela:
 - Kwota kredytu > 3 mln zł
 - Kwota kredytu 2–3 mln zł
 - Kwota kredytu 1–2 mln zł
 - Kwota kredytu < 1 mln, w tym:
 - z okresem kredytowania poniżej 5 lat
 - z okresem kredytowania 5–10 lat
 - z okresem kredytowania 10–15 lat
 - z okresem kredytowania 15–25 lat
 - z okresem kredytowania 25–30 lat
 - z okresem kredytowania ponad 30 lat
 - brak okresu kredytowania²
- Dla analizowanych kredytów określono statusy spłacalności na podstawie informacji z okresu 24 miesięcy ich obsługi (tzw. status *worst ever*), licząc od daty uruchomienia kredytu. Wykorzystane definicje *dobrego* i *złego/straconego* kredytu są zgodne z przyjętymi dla modelu BIKSco Hipoteczny Wniosek.

2 Brak informacji o okresie kredytowania dotyczy około 20% zobowiązań przekazywanych do bazy BIK jako „kredyt mieszkaniowy”.

Jeśli spojrzymy na cały analizowany zbiór kredytów, to widać, że kredyty walutowe uruchomione w okresie od 1 stycznia 2007 do 30 czerwca 2010 r. były udzielone klientom o nieco niższym poziomie ryzyka niż kredyty złotowe. Średnia ocena punktowa dla portfela kredytów walutowych wyniosła 594 pkt., dla portfela kredytów złotych była zaś o 12 pkt. niższa.

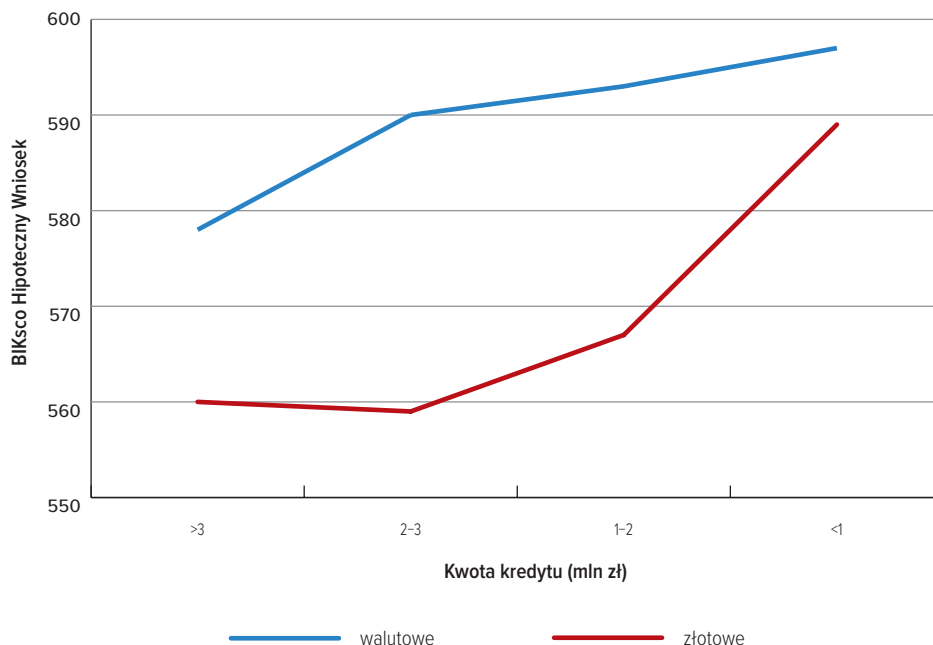
Największe różnice w punktacji pomiędzy kredytami złotowymi a walutowymi występują w segmencie wysokich kwot kredytów, tj. 1 mln zł i więcej. W tym segmencie portfel kredytów złotych jest związany ze znacznie wyższym ryzykiem niż kredytów walutowych. Różnica w punktacji na korzyść kredytów walutowych wynosi od 18 do 31 punktów w zależności od kwoty kredytu.

Tak dużej różnicy w poziomie ryzyka nie widać już w grupie kredytów poniżej 1 mln zł. Tu różnica pomiędzy portfelem walutowym i złotowym wynosi tylko 8 pkt. Można zatem stwierdzić, że w segmencie kredytów o kwocie poniżej 1 mln zł można było oczekiwać podobnego poziomu ryzyka w obu portfelach.

Tabela 1. Średnia ocena punktowa BIKSco Hipoteczny Wniosek

Segmentacja portfela	Walutowe	Złotowe	Razem	Różnica ocen punktowych (waluta–złote)
Kwota kredytu > 3 mln zł	578	560	569	18
Kwota kredytu 2–3 mln zł	590	559	575	31
Kwota kredytu 1–2 mln zł	593	567	580	26
Kwota kredytu < 1 mln zł	597	589	593	8
w tym z okresem kredytowania:				
poniżej 5 lat	592	595	594	-3
5–10 lat	603	601	602	2
10–15 lat	600	595	598	5
15–25 lat	597	587	592	10
25–30 lat	594	588	591	6
ponad 30 lat	594	586	590	8
brak okresu kredytowania	599	586	592	13
Razem	594	582	588	12

Wykres 1. Średnia ocena punktowa BIKSco Hipoteczny Wniosek

Źródło: BIK S.A.

Oczekiwane ryzyko w poszczególnych segmentach, wyodrębnionych z punktu widzenia kwoty kredytu, znalazło odzwierciedlenie w badaniu jakości spłaty tych kredytów (**TABELA 2**). Z analizy poziomu *złych* kredytów na podstawie informacji z okresu 24 miesięcy obsługi kredytu mieszkaniowego wynika, że wysokokwotowe kredyty złote charakteryzują się nie tylko wyższym ryzykiem kredytowym prognozowanym na podstawie modelu BIKSco Hipoteczny Wniosek, ale również wysokim zmaterializowanym ryzykiem kredytowym. Obserwowane ryzyko tego portfela jest wyraźnie większe niż portfela kredytów walutowych. Prawdopodobnie zwłaszcza wśród kredytów wysokokwotowych znajdują się liczne pożyczki hipoteczne, w tym finansujące działalność gospodarczą oraz kredyty konsolidacyjne, których ryzyko – jak pokazują badania – jest wyraźnie wyższe niż kredytów mieszkaniowych.

Warto zwrócić uwagę na kredyty o kwocie poniżej 1 mln zł, które zostały udzielone na okres do 5 lat. Ta grupa zobowiązań ma wyraźnie inny, wyższy poziom ryzyka niż pozostałe kredyty na kwotę poniżej 1 mln zł, przy czym ten wyższy poziom ryzyka jest obserwowany zarówno w portfelu złotowym, jak i walutowym. Podobnie jak wśród zobowiązań wysokokwotowych, również w tej grupie kredytów prawdopodobnie znajdują się liczne pożyczki hipoteczne.

Jeśli popatrzymy na jakość analizowanych kredytów w ujęciu bilansowym (jakość kredytów określona na datę 12.2012 r.), to widać, że udział zmaterializowanego ryzyka w segmencie kredytów do 1 mln zł oraz okresie kredytowania poniżej 5 lat wynosi około 15% zarówno dla kredytów złotowych, jak i walutowych. Poziom ten

Tabela 2. Udział kredytów straconych (w %) według definicji *worst ever w okresie 24 miesięcy od podpisania umowy (*vintage*)**

Segmentacja portfela	Walutowe	Złotowe	Razem
Kwota kredytu > 3 mln zł	4,63	10,14	6,87
Kwota kredytu 2–3 mln zł	1,26	12,95	4,99
Kwota kredytu 1–2 mln zł	0,95	8,90	2,45
Kwota kredytu < 1 mln zł	0,48	1,46	1,11
w tym z okresem kredytowania:			
poniżej 5 lat	5,32	8,40	8,10
5–10 lat	0,24	0,35	0,34
10–15 lat	0,31	0,48	0,45
15–25 lat	0,46	1,11	0,93
25–30 lat	0,51	1,35	1,05
ponad 30 lat	0,87	1,84	1,46
brak okresu kredytowania	0,23	1,79	0,78
Razem	0,51	1,52	1,15

* Ilościowy udział kredytów, które w okresie 24 miesięcy od podpisania umowy miały choć raz opóźnienie na kwotę ponad 500 zł przekraczające 90 dni

Tabela 3. Udział złych kredytów (opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni) w ujęciu bilansowym (stan na 31 grudnia 2012 r., w %)

Segmentacja portfela	Walutowe	Złotowe	Razem
Kwota kredytu > 3 mln zł	6,02	16,22	10,16
Kwota kredytu 2–3 mln zł	1,46	18,30	6,84
Kwota kredytu 1–2 mln zł	1,92	16,15	4,61
Kwota kredytu < 1 mln zł	0,78	2,08	1,61
w tym z okresem kredytowania:			
poniżej 5 lat	14,46	15,84	15,70
5–10 lat	0,67	0,63	0,63
10–15 lat	0,37	0,63	0,59
15–25 lat	0,67	1,42	1,22
25–30 lat	0,91	1,79	1,47
ponad 30 lat	1,07	2,10	1,70
brak okresu kredytowania	0,39	2,60	1,17
Razem	0,83	2,17	1,68

w ujęciu bilansowym jest raczej bliższy kredytom konsumpcyjnym aniżeli kredytom mieszkaniowym. Jednak w ujęciu *vintage* kredyty mieszkaniowe na mniejsze kwoty, zwłaszcza na kwoty drobne do 50 tys. zł, są wyraźnie lepsze od kredytów konsumpcyjnych, choć są one gorsze od kredytów na kwoty większe (do 0,5 mln zł).

Przypuszczenie dotyczące wysokiego udziału kredytów zaciąganych przez przedsiębiorców w grupie wysokowotowych kredytów hipotecznych znajduje potwierdzenie w danych (**TABELA 4**). Nie mniej niż 44% kredytów hipotecznych złotych o kwocie co najmniej 2 mln zł jest powiązanych z co najmniej jednym przedsiębiorcą³.

³ Wskaźniki zostały obliczone z wykorzystaniem danych z bazy BIK Przedsiębiorca. Ponieważ baza ta nie reprezentuje jeszcze całego rynku, to należy przypuszczać, że odsetek przedsiębiorców powiązanych z kredytami hipotecznymi dla klientów detalicznych może być jeszcze wyższy.

Tabela 4. Procent kredytów hipotecznych, z którymi powiązana jest co najmniej jedna osoba będąca przedsiębiorcą (w %)

Segmentacja portfela	Walutowe	Złotowe	Razem
Kwota kredytu > 3 mln zł	29,63	44,59	35,71
Kwota kredytu 2–3 mln zł	25,10	44,64	31,34
Kwota kredytu 1–2 mln zł	22,07	34,20	24,36
Kwota kredytu < 1 mln zł	11,63	10,73	11,06
w tym z okresem kredytowania:			
poniżej 5 lat	15,30	10,23	10,72
5–10 lat	11,82	7,88	8,30
10–15 lat	12,15	9,29	9,76
15–25 lat	13,43	11,69	12,16
25–30 lat	13,74	10,98	11,97
ponad 30 lat	13,08	12,29	12,60
brak okresu kredytowania	8,65	9,93	9,10
Razem	12,12	10,91	11,35

Z przedmiotowej analizy nasuwają się następujące wnioski:

1. W okresie styczeń 2007 – czerwiec 2010 r. kredyty hipoteczne walutowe były udzielane lepszym klientom z punktu widzenia wiarygodności kredytowej.
2. Kredyty hipoteczne złotowe powyżej 1 mln zł charakteryzują się wysokim ryzykiem kredytowym zarówno z punktu widzenia prognozy ryzyka (ocena BIKSco Hipoteczny Wniosek), jak i poziomu *Bad Rate*. Profil ryzyka tej grupy kredytów jest zbliżony do profilu ryzyka kredytów konsumpcyjnych.
3. Wśród kredytów hipotecznych złotych powyżej 1 mln zł znajduje się wiele kredytów udzielonych przedsiębiorcom.

Opracowanie: Konrad Górecki, Mariola Kapla

Mimo rozluźnienia reguł nadzorczych, kredytów konsumpcyjnych coraz mniej, ale ich wartość jest wyższa

W I półroczu 2013 r. banki udzieliły 2742 tys. kredytów, o 7,3% mniej niż rok wcześniej.

W poprzednim KREDYT TRENDY sądziliśmy, że trwające od 2009 r. spadki liczby udzielanych przez banki kredytów zostały powstrzymane.

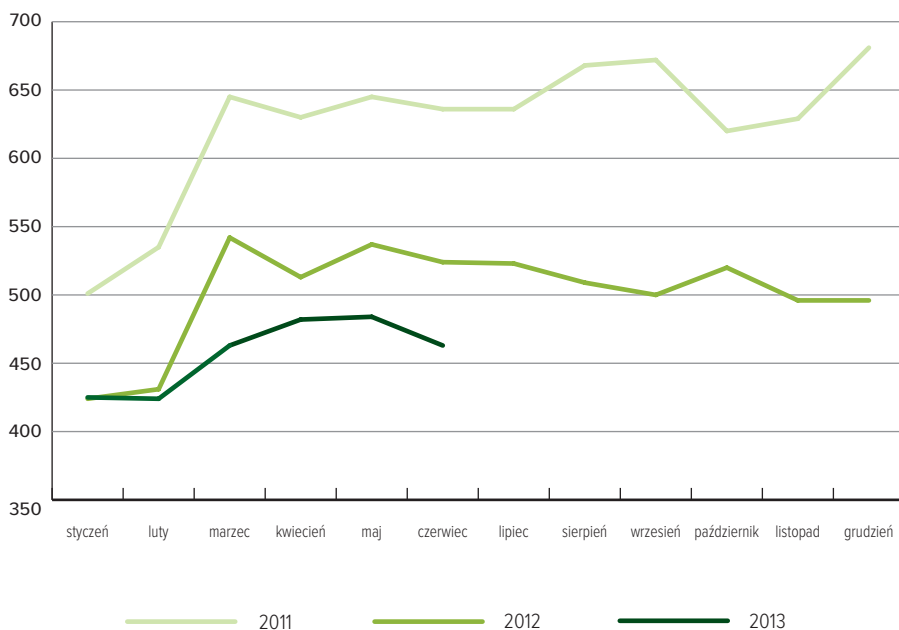
Tak było w styczniu i lutym. Poczynając od marca, liczba udzielanych kredytów ratalnych i gotówkowych była w każdym miesiącu mniejsza niż rok wcześniej. Sprzedaż przez banki i SKOK-i kredytów konsumpcyjnych pokazujemy na **WYKRESIE 1**.

Nadzieje na ożywienie rynku wiązały się z nowelizacją Rekomendacji T, która zezwoliła bankom na stosowanie uproszczonych metod oceny zdolności kredytowej w odniesieniu do kredytów na mniejsze kwoty. Tymczasem zmniejsza się właśnie liczba kredytów na małe kwoty (**TABELA 1**)

W II kwartale 2013 r. udzielono o 62,9 tys. sztuk (8,6%) kredytów gotówkowych mniej niż rok wcześniej, ale kredytów drobnych, na kwoty poniżej 4 tys. zł, było mniej o 41,7 tys. sztuk (15,8%). Natomiast kredytów gotówkowych na kwoty powyżej 50 tys. zł było o 8,8 tys. więcej (wzrost o 22,2%).

Otwartą kwestią jest, w jakim stopniu spadek liczby udzielanych kredytów wynika z przemieszczania się ich do firm pożyczkowych. Na rynku pożyczek pozabankowych występują dwa rodzaje firm: pożyczek gotówkowych, wśród których liderem jest Provident, oraz pożyczek finansujących zakupy ratalne. Mają różne modele biznesowe i innych właścicieli. Te drugie działają w ramach grup bankowych.

Wykres 1. Liczba kredytów konsumpcyjnych (ratałnych i gotówkowych) udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2011–2013¹ (w tys. szt.)

Źródło: BIK S.A.

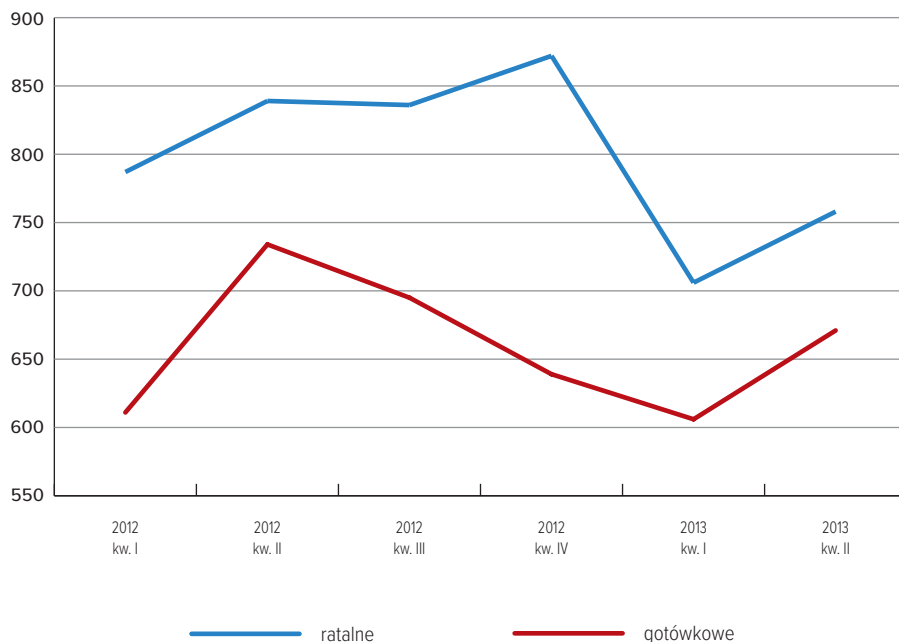
1 Dane za lata wcześniejsze zamieszczaliśmy w poprzednich edycjach KREDYT TRENDY dostępne są na stronie www.bik.pl.

Tabela 1. Liczba kredytów gotówkowych udzielonych w drugich kwartałach lat 2012 i 2013 w zależności od kwoty, na którą kredyt był udzielony (w tys. szt.)²

	2012	2013
Do 1500 zł	80,7	65,8
Do 4 tys. zł	264,4	222,6
Powyżej 50 tys. zł	40,0	48,9
Gotówkowe ogółem	734,1	671,2

2 W zestawieniu pomijamy kredyty na kwoty poniżej 200 zł.

Wykres 2. Liczba kredytów ratalnych i gotówkowych udzielonych w kolejnych kwartałach lat 2012–2013 (w tys. szt.)

Źródło: BIK S.A.

O tym, że spadki liczby kredytów ratalnych wynikają z ich przesuwania się do firm pożyczkowych, świadczy argument, iż towarzyszą im silne wzrosty sprzedaży detalicznej w grupie AGD, RTV, Meble. W 2012 r. sprzedaż detaliczna w tej grupie towarowej wzrosła³ w cenach stałych r./r. o 16,1%, w I półroczu 2013 o kolejne 5,3%. W tym czasie liczba udzielonych kredytów ratalnych spadła o 35%. Z dużym prawdopodobieństwem możemy założyć, że nie tyle spadła, ile przeniosła się do powiązanych spółek.

Mniej oczywista jest skala migracji kredytów do dynamicznie rozwijających się firm pożyczek gotówkowych. Obecnie banki i SKOK-i udzielają miesięcznie nie-

³ Biuletyn Statystyczny GUS 2013 nr 6.

Wykres 3. Wartość kredytów konsumpcyjnych udzielonych w latach 2011–2013 (w mln zł)

Źródło: BIK S.A.

co ponad 200 tys. kredytów gotówkowych, w 2009 r. udzielały ich dwukrotnie więcej. Prawdopodobnie znacząca część tych kredytów także przeszła do firm pożyczkowych.

Poza sektorem bankowym rozwija się obecnie rynek pożyczek internetowych. Na **WYKRESIE 2** pokazujemy liczbę kredytów konsumpcyjnych w rozbiciu na ratalne i gotówkowe w kolejnych kwartałach lat 2012–2013.

Spadkom liczby udzielanych przez banki i SKOK-i kredytów konsumpcyjnych towarzyszy wzrost ich wartości (kwot kredytów), co pokazujemy na **WYKRESIE 3**. Ta tendencja wydaje się być trwała.

W I półroczu 2013 r. udzielono kredytów i pożyczek na kwotę o 6,6% wyższą niż rok wcześniej. W II kw. 2013 r. roczny wskaźnik dynamiki wyniósł 5,4%.

Analiza *vintage*¹

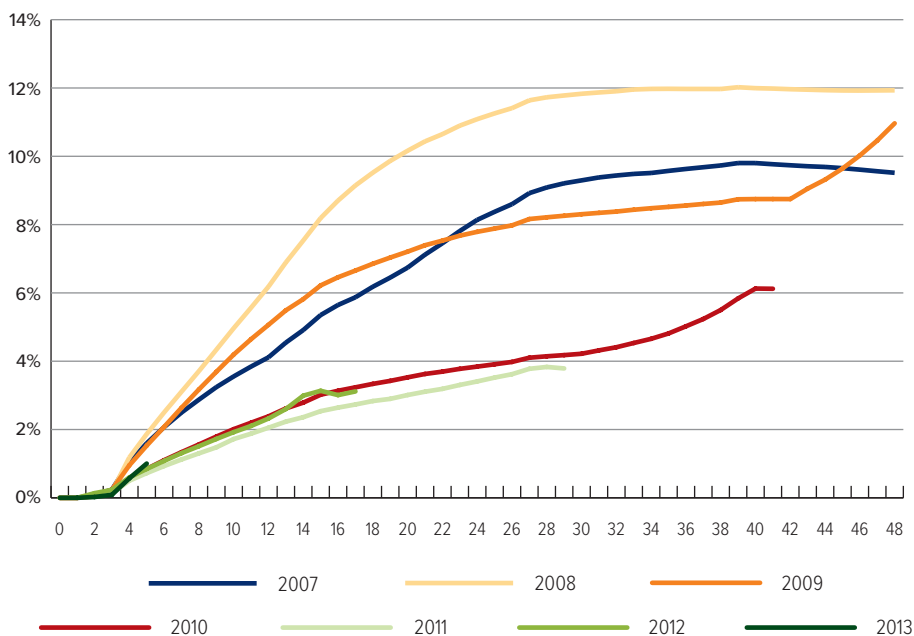
Kredyty ratalne i gotówkowe – jakość portfeli generowanych od 2007 r. do 2013 r.

Jakość kredytów generowanych w latach 2010–2013 jest na stabilnym poziomie. Linie *vintage* dla tych roczników na **WYKRESIE 4** się pokrywają, co oznacza, że psują się one z czasem w tym samym tempie.

Kredyty konsumpcyjne są udzielane zwykle na krótkie okresy, skutkiem czego, co widać na wykresie, po około 30 miesiącach odsetek kredytów nieobsługiwanych przestaje rosnąć, bo niemal wszystkie kredyty są albo spłacone, albo windykowane. Skoro więc najstarsze kredyty z rocznika 2011 osiągnęły już ten wiek, zaś rok wcześniejsze liczą sobie 4,5 roku, możemy się pokusić o prognozę finalnego poziomu (udziału) rachunków straconych w portfelach generowanych w latach 2010–2012. W poprzednim KREDYT TRENDY, obserwując udział rachunków straconych w roczniku 2010, prognozowaliśmy finalny ich udział w portfelach 2010–2012 na około 6%. Przyglądając się obecnie przebiegowi linii *vintage* rocznika 2011, a także – zauważając, że sześcioprocentowy udział rachunków straconych w roczniku 2010 dotyczy tylko generacji pochodzących

1 Opis metodologii *vintage* wraz ze wskazaniem jej mocnych i słabych stron zamieszczaliśmy w kolejnych edycjach do 2012 r., dostępnych na naszej stronie www.bik.pl. Wskaźnik *vintage* to relacja liczby rachunków opóźnionych w obsłudze do wszystkich otwartych w danej generacji.

Wykres 4. Udział kredytów straconych (opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni) w liczbie rachunków otwartych w danym roczniku w kolejnych miesiącach po udzieleniu (analiza *vintage*)

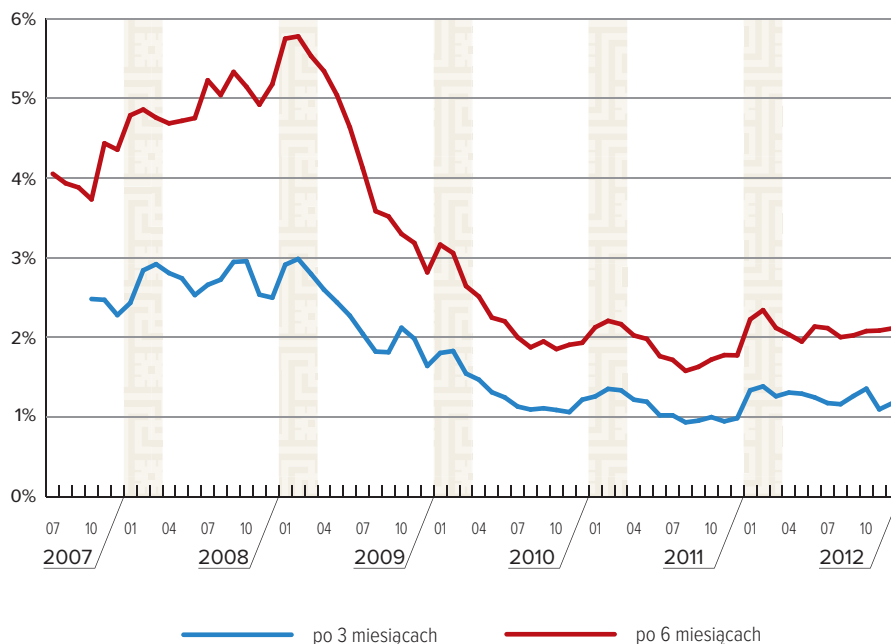
Źródło: BIK S.A.

z pierwszych miesięcy tego roku – jesteśmy skłonni obniżyć naszą prognozę o pół punktu procentowego, do 5,5%.

Udział rachunków straconych w portfelach pochodzących z wcześniejszych roczników był znacznie wyższy, sięgnął 12%. Oznacza to wysoką zyskowność generacji pochodzących z lat 2010–2012, gdyż realizowane na nich marże odsetkowe są bardzo wysokie, choć kredytów jest mniej (ale tylko ilościowo).

Stabilność udziału rachunków straconych w ogóle otwartych w miesięcznych generacjach pochodzących od połowy 2010 r. dobrze widać na **WYKRESIE 5**, na którym przebieg linii obrazuje udział rachunków opóźnionych w obsłudze powyżej 30 dni po trzech i sześciu miesiącach po udzieleniu. Poczynając od generacji z lipca 2010 r., trend przebiegu obu linii jest poziomy. Średni udział

Wykres 5. Udział kredytów konsumpcyjnych opóźnionych w obsłudze powyżej 30 dni po 3 i 6 miesiącach po udzieleniu w kolejnych generacjach oznaczonych na osi poziomej

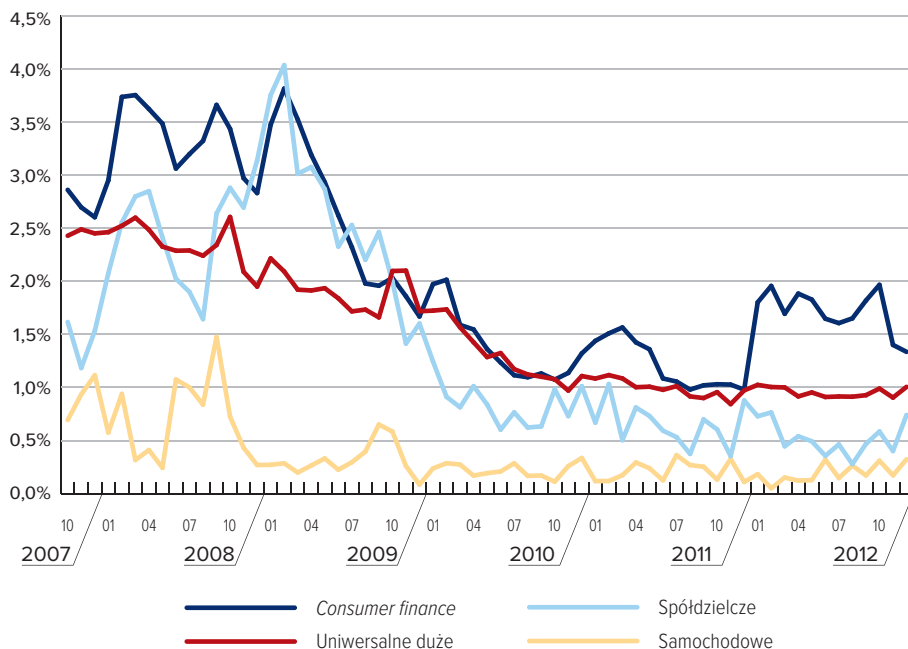
Źródło: BIK S.A.

Banki
spółdzielcze
mają jakość
pokryzysowych
portfeli
lepszą niż
średnia
w sektorze

rachunków opóźnionych powyżej 30 dni po trzech miesiącach po udzieleniu wynosi 1,18%, po sześciu miesiącach 1,97%.

W okresie zaburzeń na rynkach kredytowych, w 2008 i 2009 r., występowały znaczne różnice w jakości generowanych portfeli konsumpcyjnych pomiędzy grupami banków. Wysoka szkodowość kredytów była zwłaszcza w grupie banków określanych jako *consumer finance* i w ban-

Wykres 6. Udział kredytów konsumpcyjnych opóźnionych w obsłudze powyżej 30 dni w portfelach grup banków w sześć miesięcy po udzieleniu w kolejnych generacjach oznaczonych na osi poziomej

Źródło: BIK S.A.

kach spółdzielczych. Po rewizji zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, co miało miejsce w całym sektorze, różnice pomiędzy grupami banków w jakości generowanych kredytów uległy zasadniczemu zmniejszeniu. Banki spółdzielcze mają jakość pokryzysowych portfeli lepszą niż średnia w sektorze. Także banki *consumer finance* zasadniczo zmniejszyły skalę strat.

Niższa jakość portfeli banków *consumer finance* wygenerowanych w 2012 r. wynika z silnego zmniejszenia skali kredytowania w związku z migracją istotnej części kredytów ratalnych do firm pożyczkowych. Transakcje, które pozostały, są gorszej jakości.

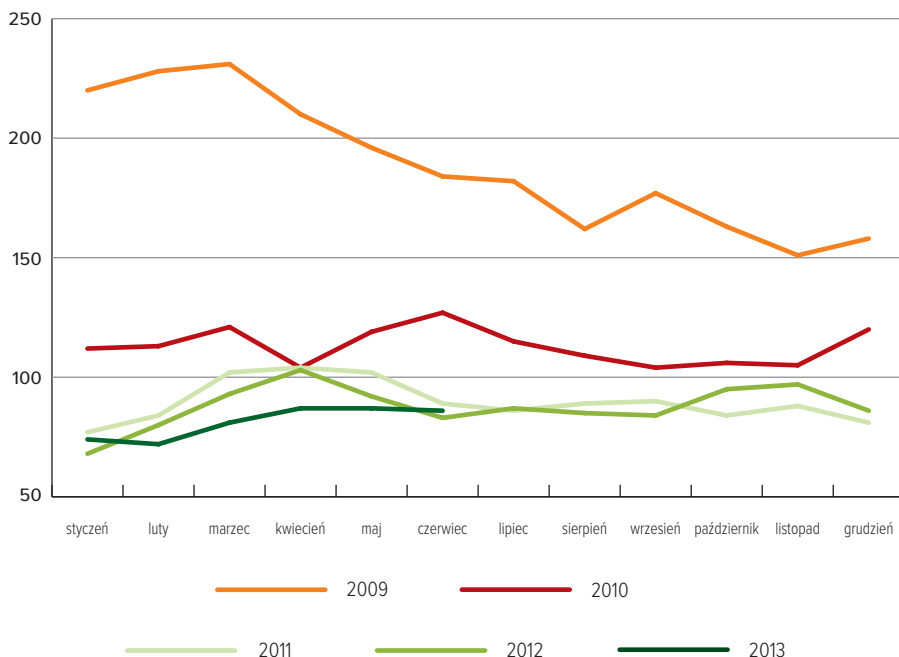
Karty kredytowe

W drugim kwartale 2013 r. banki otworzyły 260 tys. nowych rachunków kart kredytowych – o 19 tys. (7%) mniej niż rok wcześniej, zamknęły w tym czasie 371 tys. rachunków. Czynnych rachunków kartowych było w czerwcu 2013 r. o 3% mniej niż w marcu.

Trwa spadkowy trend w zakresie nowych rachunków kartowych. Liczbę rachunków otwieranych w latach 2009–2013 pokazujemy na **WYKRESIE 7**. Po gwałtownym ograniczeniu otwierania nowych rachunków kartowych w 2009 r., w latach następnych spadki były dużo łagodniejsze, ale trwają nadal. Ciekawe, że okres wakacyjny nie przynosi ożywienia w otwieraniu nowych rachunków.

Wykres 7. Liczba rachunków kartowych otwieranych w kolejnych miesiącach lat 2009–2013 (w tys. szt.)

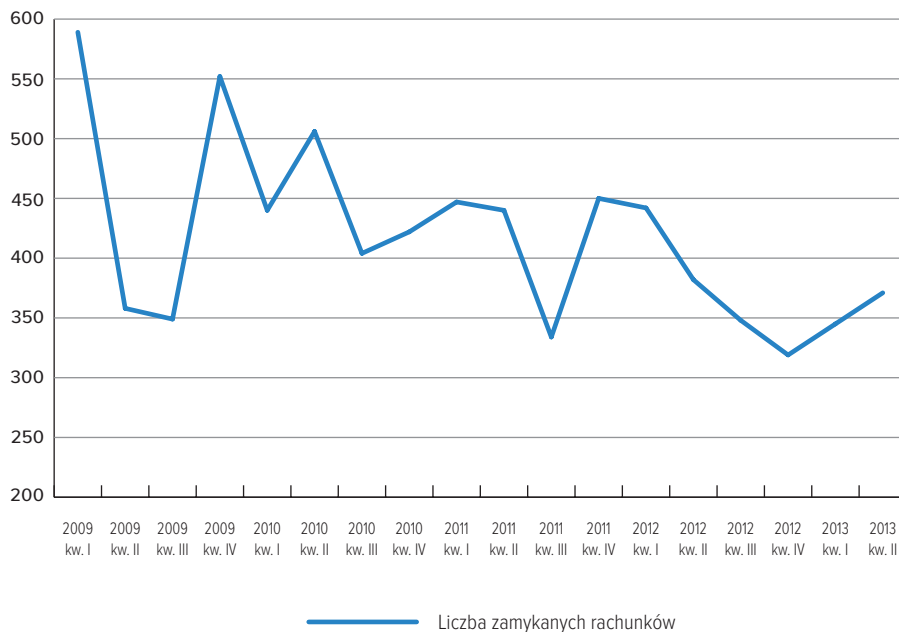

Źródło: BIK S.A.

Coraz mniej rachunków jest zamykanych, co świadczy o tym, że proces porządkowania tych portfeli przez banki jest na ukończeniu. Większość banków ostrożniej wydaje karty kredytowe, jednak kilka banków oferuje je ryzykownym klientom, dając im „na próbę” niskie limity na kartach ważnych cztery miesiące.

Liczbę zamykanych rachunków kartowych w kolejnych kwartałach lat 2009–2013 pokazujemy na **WYKRESIE 8**. Występuje tu wyraźny trend spadkowy. W II kw. 2013 r. zamknięto 371 tys. rachunków, w 2012 r. – 382 tys., w 2011 r. – 447 tys. Saldo tych dwu spadkowych tendencji: mniejszej liczby otwieranych rachunków i mniejszej liczby rachunków zamykanych, daje spadek rachunków czynnych (**WYKRES 9**). W pierwszym półroczu 2013 ubyło 3% rachunków. Na **WYKRESIE 9** obok niebieskich słupków, pokazujących liczbę czynnych

Wykres 8. Liczba zamykanych rachunków kart kredytowych w kolejnych kwartałach lat 2009–2013 (w tys. szt.)

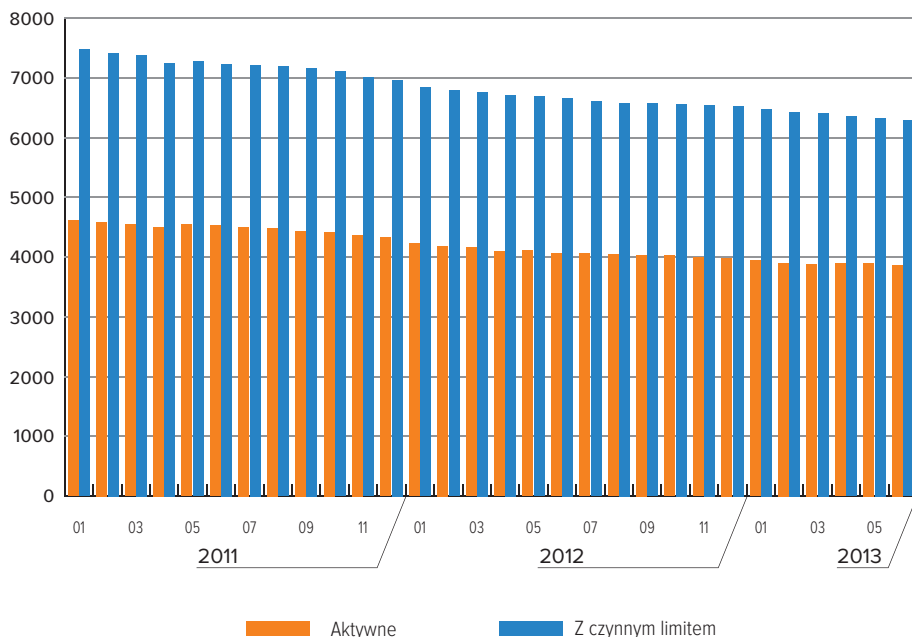

Źródło: BIK S.A.

Czynnych rachunków kartowych było w czerwcu 2013 r. **o 3% mniej** niż w marcu

rachunków, słupki pomarańczowe pokazują liczbę rachunków aktywnych, czyli takich, na których na koniec badanego miesiąca występowało saldo kredytowe powyżej 200 zł. Na 6,3 mln czynnych rachunków kartowych 3,9 mln było rachunkami aktywnymi. Pozostałe rachunki nie były w badanym miesiącu używane, ale zachowały ważność i w każdej chwili mogły być przez właścicieli użyte.

Wykres 9. Liczba rachunków czynnych i aktywnych na koniec miesiący lat 2011–2013 (w tys. szt.)

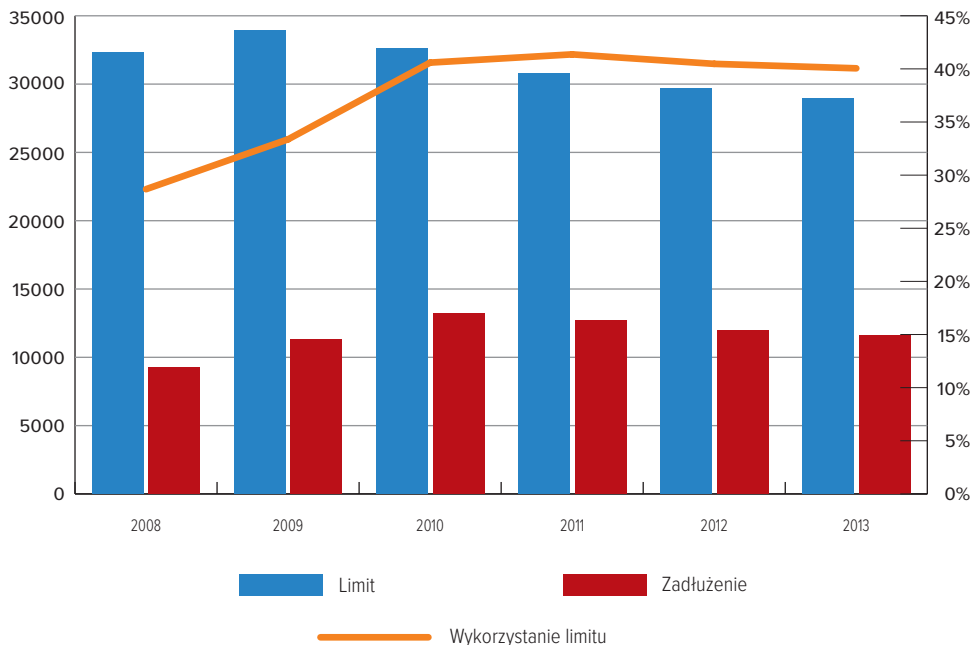
Źródło: BIK S.A.

Limity na rachunkach kartowych, ich wykorzystanie oraz jakość kredytów na kartach kredytowych

Suma limitów na 6,3 mln rachunków kart kredytowych na koniec czerwca 2013 r. wynosiła 29 mld zł, z czego posiadacze tych rachunków wykorzystali 11,6 mld (tyle wynosiło ich zadłużenie). Spadki kwoty zadłużenia i wysokości limitów są obecnie niewielkie. W porównaniu z końcem 2012 r. suma limitów jest niższa o 300 mln, zadłużenia o 400 mln.

Na **WYKRESIE 10** pokazujemy wysokość limitów i zadłużenia na rachunkach kartowych, a linią pomarańczową stopień wykorzystania limitów, który – począwszy od 2010 r. – jest stały i wynosi około 40%. Tendencja spadkowa jest minimalna.

Wykres 10. Kwoty limitów i zadłużenie w kartach kredytowych. Stany na koniec grudnia lat 2008–2012 (w mln zł) oraz stopień wykorzystania limitów (w % – oś prawa)

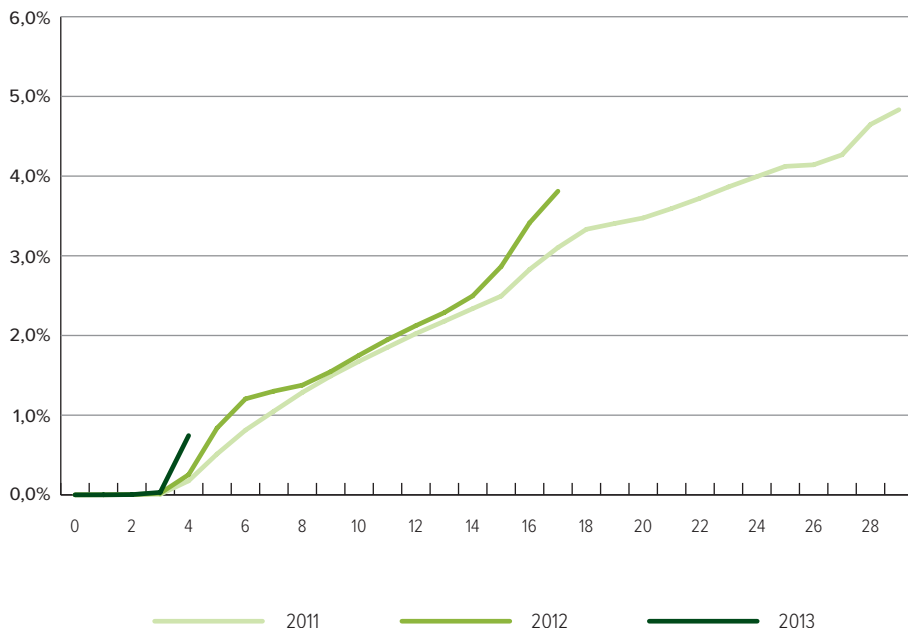
Źródło: BIK S.A.

Jakość rachunków kartowych

Mierzenie jakości kolejnych generacji kredytów na rachunkach kartowych napotyka trudności metodologiczne. Stosowanie metody *vintage* wymaga ustalenia daty udzielenia kredytu. Ma ona jednak inne znaczenie w rachunkach niemających umownych terminów spłaty, w których następuje zamknięcie rachunku.

W przypadku kart i innych produktów odnawialnych mamy do czynienia z usługą ciągłą bez określonego terminu spłaty. Na **WYKRESIE 11** pokazujemy linie *vintage* dla pierwszych 36 miesięcy od otwarcia (przyznania limitu) rachunku kartowego dla roczników 2011–2013. Zakładamy, że pierwszy instrument płatniczy (karta) ma najczęściej ważność przez 36 miesięcy. Po upływie tego okresu bank może wydać (bądź nie) nową kartę. Roczniki, poczynając od 2011, mają wyraźnie lepsze charakterystyki jakościowe, o czym świadczy podobny przebieg linii *vintage* na **WYKRESIE 11**.

Wykres 11. Udział rachunków kartowych opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w liczbie rachunków otwartych w rocznikach 2011–2013

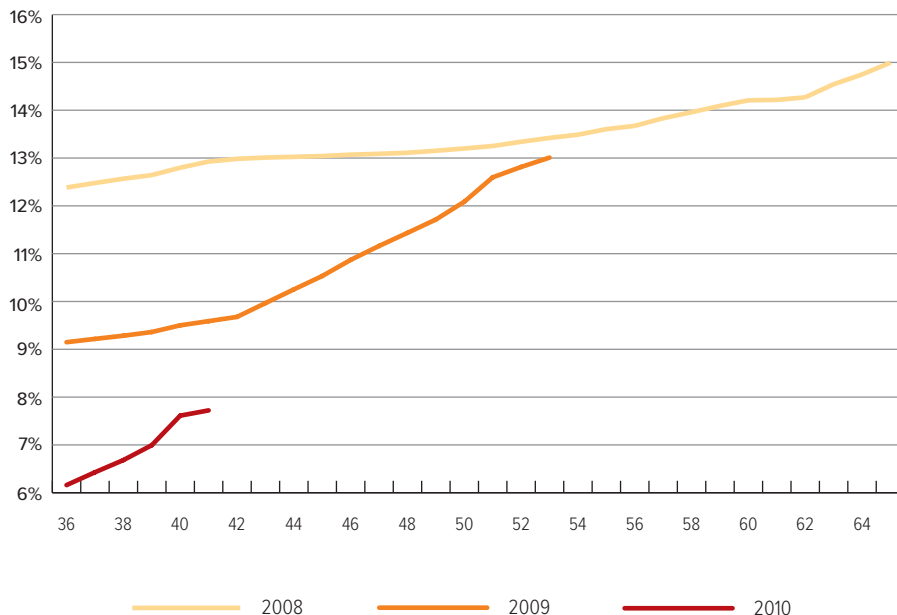

Źródło: BIK S.A.

W I półroczu zdążono zamknąć 4,4% rachunków otwartych w 2013 r. Zwraca uwagę szybkie psucie się kart kredytowych wydanych w uproszczonym trybie przez niektóre (nieliczne) banki. Banki stosujące ten model biznesowy wydają karty z małymi limitami i krótkim okresem ważności, który przedłużają, jeśli kredytobiorca prawidłowo rachunek obsługuje. Rachunki takie mają założoną wysoką szkodowość w pierwszych miesiącach po otwarciu.

Na **WYKRESIE 12** pokazujemy linie *vintage* w trzecim i następnym latach po otwarciu rachunku dla roczników 2008–2010. Ich posiadacze to sprawdzeni przez bank klienci, którym przynajmniej raz bank odnowił kartę prawdopodobnie po przeanalizowaniu jego historii płatniczej nie tylko na posiadanej karcie, ale też w całym systemie przez pobranie z BIK raportu monitorującego.

Wykres 12. Udział rachunków kartowych opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w liczbie rachunków otwartych w rocznikach 2008–2010

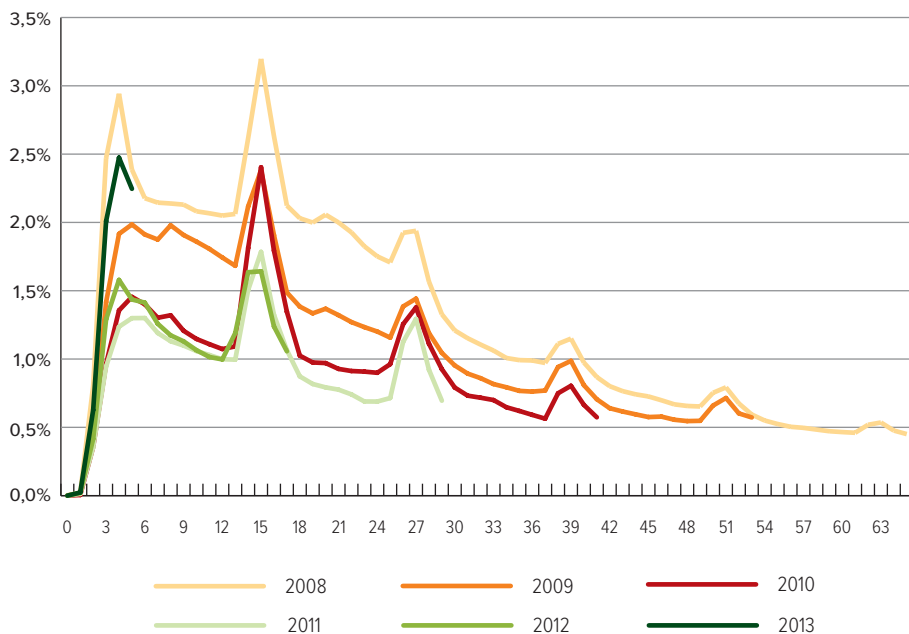

Źródło: BIK S.A.

Rok 2008 był okresem bardzo intensywnego rozwoju rynku kart kredytowych. Otwarto wówczas ponad 3 mln rachunków kartowych, z których nieco ponad milion jest nadal czynnych. Rachunki te mają historię kredytową długości 48–66 miesięcy w zależności od miesiąca, w którym zostały otwarte. Szczyt hossy w wydawnictwie kart i późniejsze pogorszenie sytuacji gospodarczej skutkowało relatywnie niską jakością portfeli kredytowych, także kartowych, tego rocznika. W roczniku 2008 udział rachunków opóźnionych w obsłudze wyniósł na koniec czerwca 2013 r. 13,7% i wzrósł w ciągu ostatnich miesięcy o 0,7 pkt. proc.¹

¹ Na wykresie wartość wskaźnika opóźnień przekracza 14%, ale dotyczy to portfeli z początku roku 2008. Zwłaszcza w roczniku 2009 portfele pochodzące z początku roku są gorsze niż średnie w roczniku.

Wykres 13. Udział rachunków kartowych w sytuacji chwiejnej (opóźnionych w obsłudze powyżej 30, ale nie więcej niż 90 dni) w liczbie rachunków otwartych w roczniku w kolejnych miesiącach po otwarciu

Źródło: BIK S.A.

W roku 2009 otwarto znacznie mniej (2,3 mln) rachunków kartowych, z których 39% jest nadal czynnych. Oceniana metodą *vintage* szkodowość tego portfela (ma krótszą o 12 miesięcy historię kredytową) wynosi średnio 10%. W ciągu ostatnich 12 miesięcy powiększyła się o 0,9 pkt. proc.

W kolejnych miesiącach należy oczekiwać tylko niewielkich przyrostów kredytów nieobsługiwanych

Zwraca uwagę
szybkie
psucie się
 kart kredytowych
 wydanych
 w uproszczonym
 trybie przez niektóre
 (nieliczne) banki

na rachunkach kartowych mających długą historię. Linie z **WYKRESU 12** będą miały tendencję do wyłuszczenia. Osoby obsługujące przez sześć lat kartę są uważane za sprawdzone, choć przypadki losowe będą się zdarzać. 820 tys. rachunków kartowych pochodzących z 2008 r. jest obsługiwanych obecnie bez opóźnień, z rocznika 2009 – 735 tys. Należy oczekiwać, że osoby o takim stażu nie będą często wpadać w kłopoty w obsłudze.

Wraz z upływem czasu od otwarcia rachunku maleje odsetek osób mających opóźnienie powyżej 30 dni, ale nie więcej niż 90 dni. Rachunki takie określamy jako będące w sytuacji chwiejnej. Ich udział w liczbie rachunków otwartych pokazujemy na **WYKRESIE 13**.

Wyraźnie widać, że rachunki z długą historią kredytową rzadko wpadają w przejściowe kłopoty. Charakterystyczne wzrosty w niektórych miesiącach udziału rachunków chwiejnych na **WYKRESIE 13** wiążą się prawdopodobnie z terminami wnoszenia opłat za wydaną kartę. Zwłaszcza osoby nieużywające kart, ale je posiadające (karty nieaktywne) nie pamiętają o terminach opłat, regulują je z opóźnieniem, a potem, prawdopodobnie, likwidują rachunek.

Kredyty mieszkaniowe

Zdolność kredytowa Polaków rośnie, oprocentowanie i raty kredytów maleją – a kredytów mieszkaniowych banki udzielają coraz mniej. Nie potwierdzamy informacji prasowych o wystąpieniu w końcu II kwartału ożywienia na rynku kredytów mieszkaniowych. Liczba nowych kredytów systematycznie maleje.

Liczbę nowo udzielonych kredytów mieszkaniowych w kolejnych miesiącach lat 2010–2013 pokazujemy na **WYKRESIE 14**. Po nietypowym przebiegu sprzedaży kredytów na przełomie roku (słaby grudzień, mocny styczeń), kilkunastoprocentowy trend spadków w drugiej połowie roku, rozpoczęty w 2011 r., jest kontynuowany.

W I półroczu 2013 r. banki udzieliły 96 tys. kredytów mieszkaniowych, o 13% mniej niż w I półroczu 2012 r. W poprzednim KREDYT TRENDY zaryzykowaliśmy prognozę sprzedaży kredytów mieszkaniowych na 2013 r., przewidując sprzedaż

Wykres 14. Liczba nowych kredytów mieszkaniowych udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2010–2013

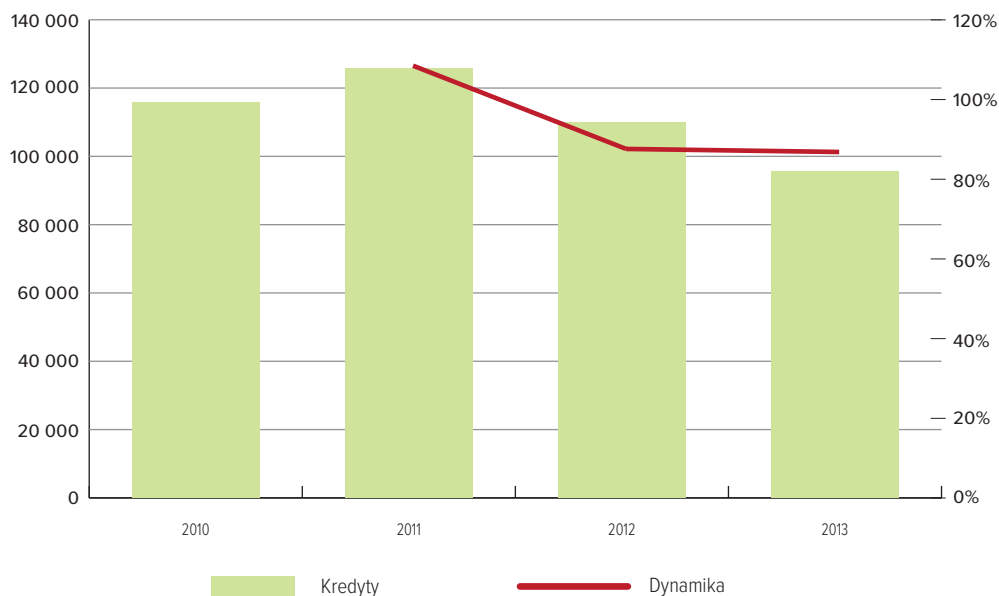

Źródło: BIK S.A.

na poziomie 194 tys. kredytów (spadek r./r. o 15 %). Wyniki I półrocza zwiększają (niestety) prawdopodobieństwo spełnienia się tej prognozy.

Na **WYKRESIE 15** pokazujemy liczbę kredytów udzielonych w I półroczach lat 2010–2013 oraz ich dynamikę rok do roku. W 2012 i 2013 niższe niż w latach poprzednich są też średnie kwoty udzielanych kredytów. Należy przypuszczać, że główne przyczyny spadków są po stronie podażowej. Banki są ostrożne w angażowanie się w długoterminowe kredyty, finansowane z krótkich depozytów. Kredyty mieszkaniowe udzielane w walutach obcych występują obecnie w ilościach śladowych. W całym I półroczu 2013 banki udzieliły 731 sztuk takich kredytów, 0,76% wszystkich udzielonych kredytów.

Wykres 15. Liczba nowych kredytów udzielonych w I półroczach lat 2010–2013 oraz wskaźniki dynamiki r./r. (w %)

Źródło: BIK S.A.

Jakość kredytów mieszkaniowych

Jakość kredytów oceniamy w KREDYT TRENDY dwiema metodami: bilansową i *vintage*. W pierwszej wskaźnik kredytów straconych mierzymy relacją liczby rachunków kredytowych (tu mieszkaniowych) opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni do ogółu rachunków czynnych w momencie badania. W liczniku i mianowniku nie ma rachunków już zamkniętych. Wyliczamy też podobny wskaźnik dla kredytów w sytuacji chwiejnej. Wyraża on relację liczby rachunków opóźnionych powyżej 30 dni, ale nie więcej niż 90 dni, do wszystkich rachunków czynnych. Przy metodzie *vintage* mierzymy udział rachunków straconych w liczbie wszystkich rachunków otwartych w danej generacji (miesiącu, roku) w kolejnych miesiącach po udzieleniu. Wskaźnik ten przybiera postać szeregu liczb, które obrazują tempo i skalę psucia się danej generacji wraz z upływem czasu. Maksymalny

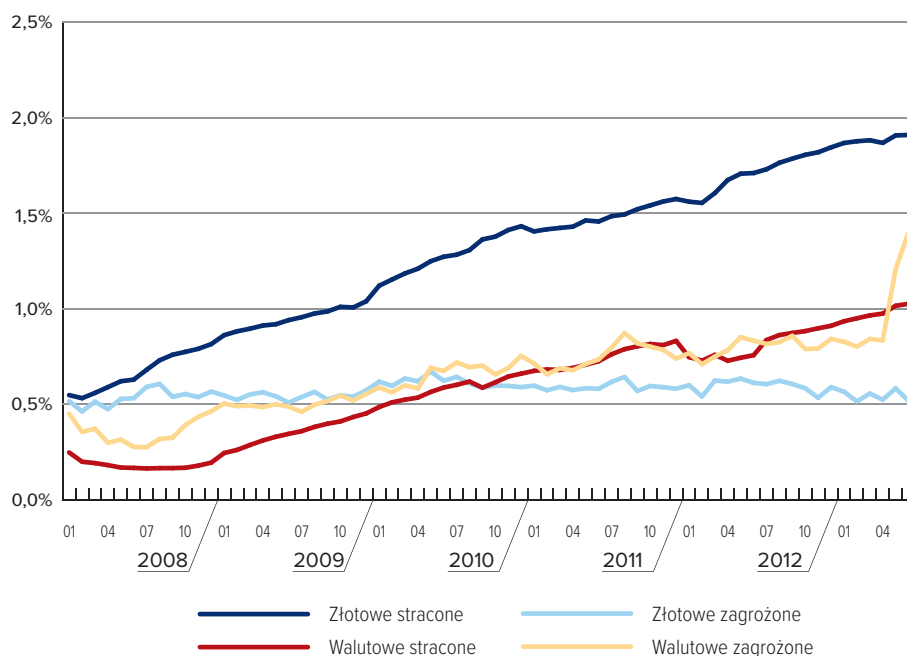
(finalny) udział strat ujawnia się wraz ze spłatą ostatniego kredytu pochodzącego z danej generacji.

Obie metody mają swoje wady i zalety. Analizowaliśmy je w marcowej edycji KREDYT TRENDY i edycjach wcześniejszych, dostępnych na naszej stronie www.bik.pl. Generalnie metoda bilansowa analizuje strukturę bilansu banku w momencie badania. Metoda *vintage* mierzy jakość procesu kredytowego.

Ujęcie bilansowe

Na **WYKRESIE 16** pokazujemy kształtowanie się wskaźnika kredytów straconych liczonych metodą bilansową od początku 2008 do czerwca 2013 r. Udział kredytów straconych systematycznie rośnie, co w pewnej mierze jest skutkiem

Wykres 16. Udział rachunków straconych (opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni) oraz rachunków w sytuacji chwiejnej (opóźnionych ponad 30 dni, ale nie więcej niż 90) w liczbie rachunków czynnych w momencie obserwacji

Zródło: BIK S.A.

upływu czasu. Do roku 2005 kredytów mieszkaniowych było niewiele, stąd na początku 2008 r. większość kredytów w bilansach była udzielona stosunkowo niedawno. Z czasem struktura wieku portfela się starzała, a to musiało oddziaływać na wysokość wskaźników.

Udział kredytów w sytuacji chwiejnej w portfelu złotowym jest w przybliżeniu stały, waha się wokół 0,5%, podczas gdy w portfelu walutowym rośnie.¹ Może być to skutkiem niekorzystnych dla kredytobiorców kursów walut, ale też szybszego w porównaniu ze złotowym starzenia się portfela walutowego, spowodowanego wygaszaniem po 2009 r. udzielania kredytów w walutach obcych. Z kolei część wzrostów wskaźników, szczególnie w portfelu złotowym, wynika z zamykania (spłacania) kredytów. Skalę zamknięć rachunków kredytów mieszkaniowych analizowaliśmy w poprzednim, czerwcowym KREDYT TRENDY

Migracje między statusami rachunków

Zbadaliśmy migracje (przejścia) między statusami rachunków w maju i czerwcu 2013 r. Wyróżniliśmy cztery statusy rachunków:

- dobry (brak opóźnienia w obsłudze bądź opóźnienie nie dłuższe niż 30 dni)
- chwiejny I (opóźnienie powyżej 30 dni, ale nie większe niż 60 dni)
- chwiejny II (opóźnienie powyżej 60 dni, ale nie większe niż 90 dni)
- stracony (opóźnienie powyżej 90 dni).

Na **WYKRESIE 16** podaliśmy udział rachunków w dwóch statusach: straconym (opóźnione powyżej 90 dni) oraz chwiejnym (opóźnione ponad 30, ale nie więcej niż 90 dni) we wszystkich rachunkach czynnych w momencie obserwacji. Zmiany pomiędzy datami obserwacji na wykresie obrazują saldo nowych rachunków w danym statusie i rachunków, które wyszły z niego i znalazły się w statusie lepszym lub gorszym. Bankowcy zwykle badają migracje pomiędzy statusami, saldo tych zmian nie jest wystarczające, zwłaszcza do przewidywania przyszłych

¹ Nie podajemy wielkości wskaźnika dla maja i czerwca 2013 r., gdyż skutkiem zmian w aplikacji generującej wsady do BIK w jednym z banków uznaliśmy te wielkości za niewiarygodne. Po weryfikacji opublikujemy je w kolejnym KREDYT TRENDY.

Tabela 2. Migracje rachunków kredytów mieszkaniowych między statusami (w tys. szt.). Kredyty złotowe i walutowe razem

	W maju 2013 r.	W czerwcu 2013 r.
rachunki obserwowane ²	1 888,3	1 897,6
poprawa statusu	15,7	17,6
w tym zamknięte	8,7	8,4
pogorszenie statusu	15,6	13,5
status bez zmian	1 857,0	1 866,4

2 Rachunki obserwowane – rachunki czynne na początku badanego miesiąca.

zmian (zagrożeń) w bilansie banku. Na początku maja w systemie pozostawało w obsłudze 1 888 tys. rachunków kredytów mieszkaniowych (**TABELA 2**), w ciągu miesiąca po ok. 16 tys. rachunków poprawiło swój status bądź go pogorszyło, w czerwcu wystąpiła przewaga liczby polepszeń statusu (17,6 tys.) nad pogorszeniami (13,5 tys.).

Podobna liczba pogorszeń i polepszeń statusu rachunku (jeśli do tych ostatnich zalicza się rachunki zamykane) dotyczy analizy łącznej portfeli kredytów walutowych i złotych. W portfelach walutowych więcej było pogorszeń niż polepszeń, co świadczy o relatywnie gorszej sytuacji kredytobiorców. Jest to zrozumiałe w świetle zaszłych zmian w stopach procentowych i kursach walut oraz „starszej” struktury portfela. W portfelach złotych jest odwrotnie: więcej polepszeń niż pogorszeń statusu rachunku (**TABELA 3 i 4**).

Rachunków zamykanych było, w relacji do czynnych na początku miesiąca, w portfelu złotowym więcej niż w walutowym, ale i tak, w świetle problemów z różnicami kursowymi w portfelu walutowym, rachunków zamykanych jest w portfelu walutowym zaskakująco dużo.

W maju przewalutowano ze złotych na waluty obce 71 kredytów, w czerwcu 77 kredytów. W odwrotnym kierunku, z waluty obcej na złote, przewalutowano jeden kredyt, w czerwcu. Prawie wszystkie przewalutowane ze złotego na waluty obce kredyty były w statusie „stracony” i taki ich status pozostał po przewalutowaniu.

Tabela 3. Migracje rachunków kredytów mieszkaniowych między statusami (w tys. szt.). Kredyty walutowe

	W maju 2013 r.	W czerwcu 2013 r.
rachunki obserwowane ³	714,9	713,6
poprawa statusu	5,2	6,3
w tym zamknięte	2,1	1,8
pogorszenie statusu	7,6	7,3
status bez zmian	702,0	700,0

³ Rachunki obserwowane – rachunki czynne na początku badanego miesiąca.

Tabela 4. Migracje rachunków kredytów mieszkaniowych między statusami (w tys. szt.). Kredyty złotowe

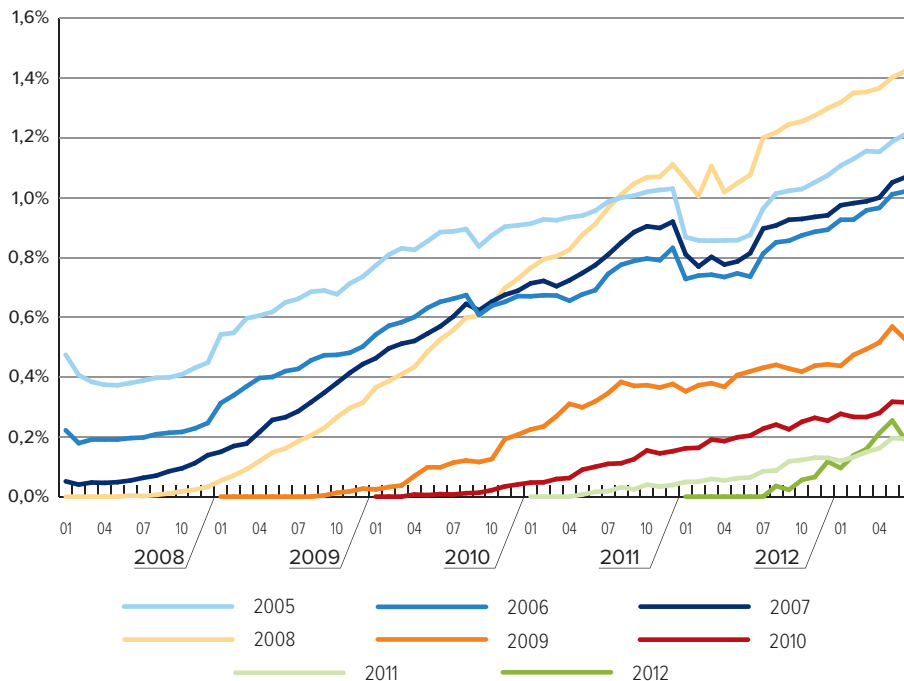
	W maju 2013 r.	W czerwcu 2013 r.
rachunki obserwowane ⁴	1 173,3	1 184,0
poprawa statusu	10,5	11,4
w tym zamknięte	6,6	6,6
pogorszenie statusu	8,0	6,2
status bez zmian	1 154,9	1 166,4

⁴ Rachunki obserwowane – rachunki czynne na początku badanego miesiąca.

Jakość portfeli walutowych – ujęcie *vintage*

Proces psucia się portfeli walutowych kolejnych roczników przebiega w stałym tempie, choć występują przejściowe odchylenia od trendu, które wiążą się zapewne z wahaniami kursów walut. Rezygnujemy z liczenia wskaźnika *vintage* dla walutowego portfela 2013 r., ze względu na niewielką liczbę kredytów w tej generacji. Część różnicy w poziomie wskaźników *vintage* i tempie ich psucia w portfelach złotowym i walutowym poszczególnych generacji wynika z praktyki przewalutowań windykowanych kredytów walutowych na złote, stosowanej przez niektóre banki. W oparciu o metodę bilansową w raportach UKNF pojawia się stwierdzenie, że przewaga jakości portfeli walutowych nad złotowymi jest pozorna. W naszych i UKNF analizach

Wykres 17. Kredyty mieszkaniowe udzielone w walutach obcych. Udział rachunków opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni. Analiza *vintage* roczników 2005–2012

Źródło: BIK S.A.

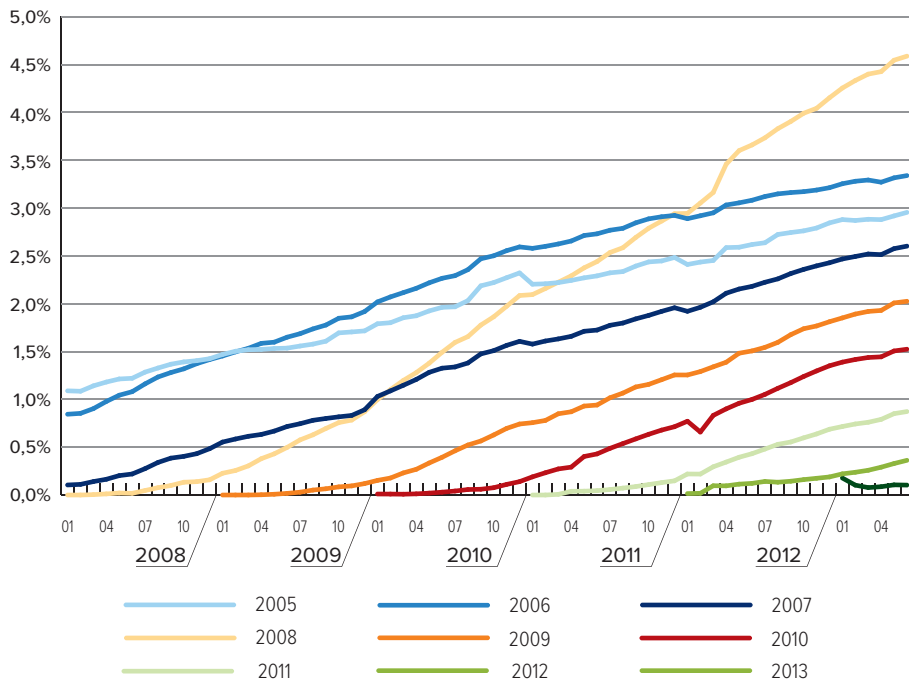
liczba wykrytych przewalutowań jest podobna. Skorygowane o nie linie *vintage* dla kredytów walutowych są nadal lepsze od złotych, choć w mniejszym stopniu.⁵ Na **WYKRESIE 17** Pokazujemy linie *vintage* roczników 2005–2012. Nie są one tu skorygowane o wspomniane przewalutowania.

Jakość portfeli złotych

Na **WYKRESIE 18** pokazujemy linie *vintage* dla kredytów udzielonych w złotych. Wykazują one stałe tempo psucia się portfeli. Przebieg linii jest łagodniej-

5 KREDYT TRENDSY 2012 czerwiec.

Wykres 18. Kredyty mieszkaniowe udzielone w złotych. Udział rachunków opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni. Analiza *vintage* roczników 2005–2013

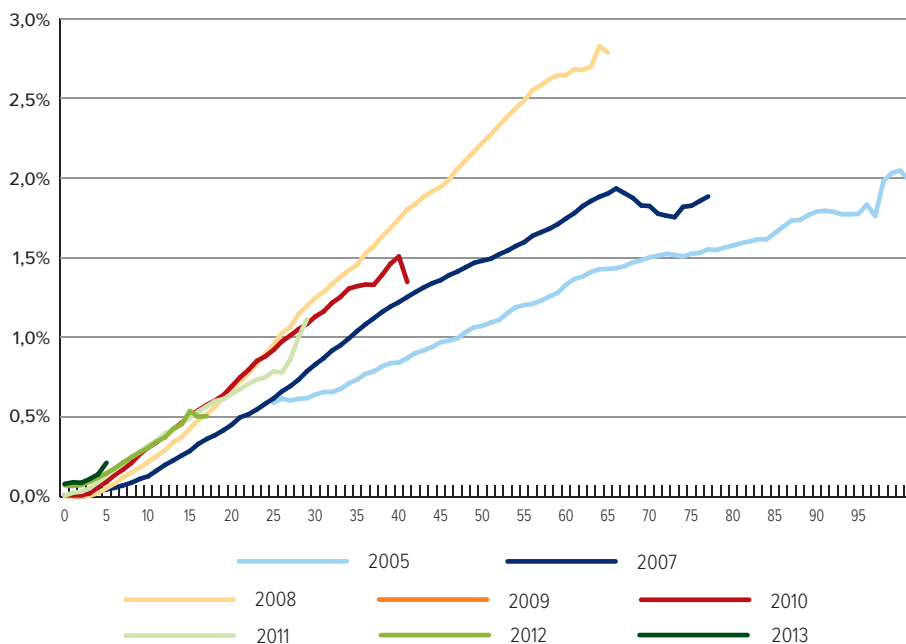
Źródło: BIK S.A.

szy niż linii *vintage* dla kredytów walutowych. Nie widać na nich wpływu zmian w otoczeniu gospodarczym. Nie widać też poprawy w spłacalności kredytów, której można oczekiwać w 2013 r. w związku z obniżkami stóp procentowych, skutkujących mniejszymi ratami płaconymi przez kredytobiorców.

Jakość portfeli łącznie

Jakość portfeli liczona łącznie zależy od ich jakości, pokazanej na **WYKRESACH 17–18**, ale też, jako że jest ona średnią ważoną tych portfeli, od udziału w łącznym portfelu lepszych kredytów walutowych. Z tego powodu raczej przeciętny w obu portfelach rocznik 2005 jest najlepszy na **WYKRESIE 19**, na którym udział rachunków straconych jest liczony łącznie w obu portfelach.

Wykres 19. Kredyty złotowe i walutowe łącznie. Udział rachunków opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w kolejnych miesiącach po udzieleniu. Analiza *vintage* roczników 2005–2013

Źródło: BIK S.A.

W roku 2005 dominowały kredyty walutowe. Drugim rocznikiem z dominacją walut w kredytach mieszkaniowych był rok 2008. W pozostałych rocznikach dominowały kredyty złotowe.

Na **WYKRESIE 19** linie *vintage* pokazane są inaczej niż na dwu poprzednich wykresach. Na osi poziomej są kolejne miesiące od udzielenia kredytu, a nie data obserwacji jak na **WYKRESACH 17-18**. Podobną metodę prezentacji stosowaliśmy przy kredytach konsumpcyjnych i kartach kredytowych.

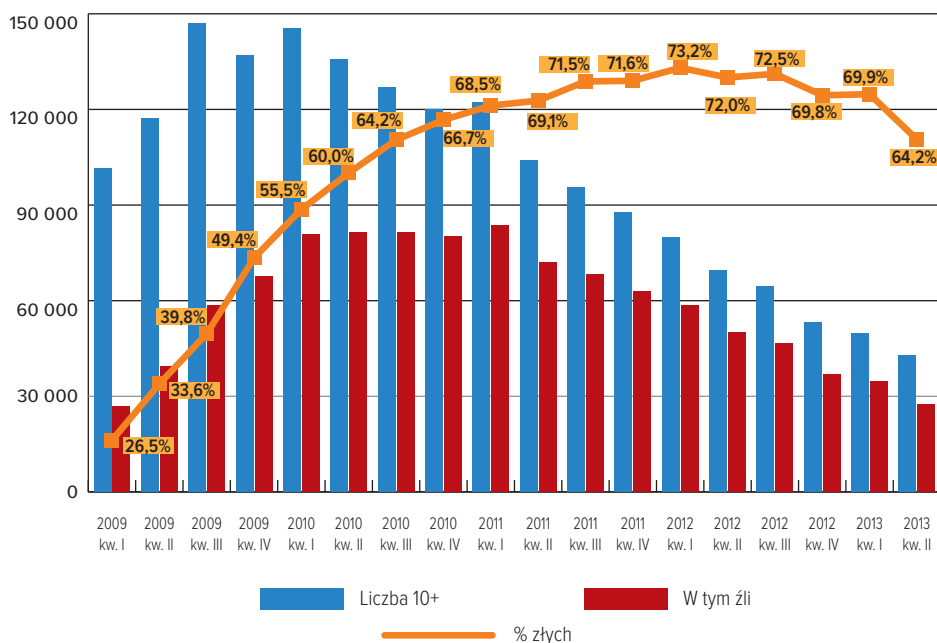
Kredytobiorcy nadaktywni (obsługujący ponad 10 kredytów)

Na przełomie lat 2008 i 2009, w okresie narastania zaburzeń na rynkach finansowych, banki zorientowały się na podstawie danych z Biura Informacji Kredytowej, że w systemie funkcjonuje duża grupa osób mających wiele kredytów i że osoby te stanowią, ze względu na skalę ich długów, poważne zagrożenie dla systemu bankowego.

Część z tych osób weszła do tzw. spirali kredytowej, zaciągając kolejne, coraz większe kredyty, z przeznaczeniem na spłatę poprzednich. Jeśli w takim procesie rośnie stan zadłużenia, osoba je obsługująca musi wcześniej bądź później nie być w stanie kredytów tych obsługiwać. Odmówienie jej kredytu zmniejsza skalę strat bankowych w porównaniu z sytuacją, kiedy proces rolowania rosnącego zadłużenia przedłuża się.

Na początku 2009 r., kiedy problem nadaktywnych kredytobiorców został zidentyfikowany, policzyliśmy osoby, które obsługiwały ponad 10 kredytów. W końcu marca 2009 r. było ich 100 tys. (około 8% wszystkich osób obsługujących wówczas kredyty). Boom kredytowy jeszcze trwał. Do ujawniania się nowych nadaktywnych w następnych miesiącach przyczyniało się też przystępowanie do wymiany informacji nowych banków. W rezultacie liczba nadaktywnych kredytobiorców rosła. Najwięcej takich osób – 147 tys. – było w systemie

Wykres 20. Liczba osób obsługujących ponad 10 rachunków kredytowych w latach 2009–2013, w tym obsługujących przynajmniej jeden rachunek z opóźnieniem („źli”) 90 dni

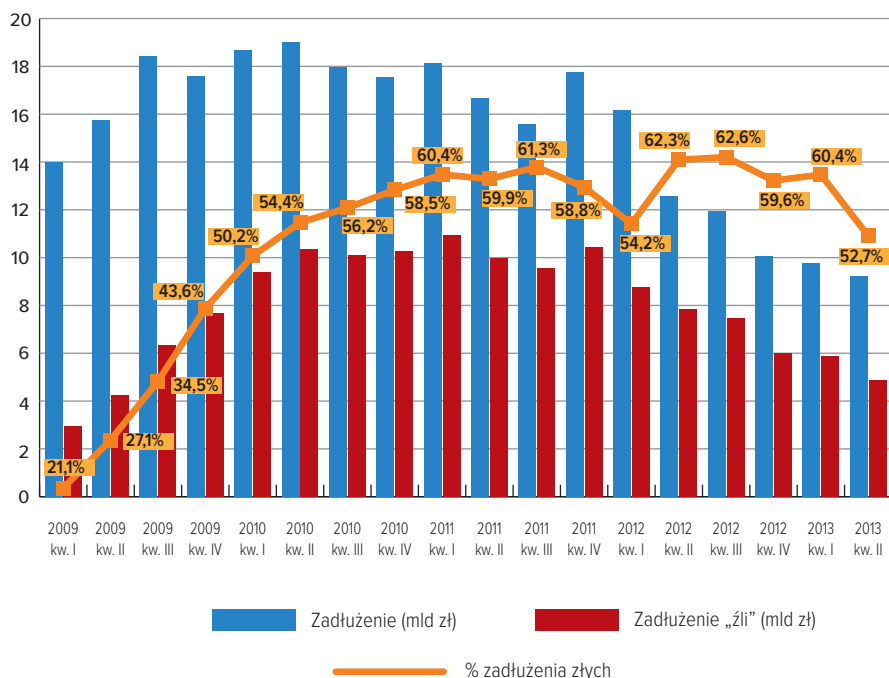

Źródło: BIK S.A.

bankowym w III kw. 2009 r. **(WYKRES 20)**, winni oni byli bankom 18 mld zł, 40% z nich miało opóźnienie powyżej 90 dni na przynajmniej jednym obsługiwanym rachunku.¹

W wyniku podjętych przez banki działań po 2009 r. liczba osób nadaktywnych w systemie zaczęła spadać. W czerwcu 2013 r. było ich 43 tys., dwie trzecie z nich (27,5 tys.) nie obsługiwało przynajmniej jednego kredytu. Zrozumiałe, że liczba zalegających ze spłatami spadała wolniej niż liczebność całej grupy. Ale ciągle w czerwcu 2013 r. było w systemie 15 tys. osób, z których każda obsługiwała bez opóźnień

¹ W biuletynach KREDYT TRENDY do września 2012 r. zamieszczaliśmy regularnie statystyki osób nadaktywnych, są one dostępne na naszej stronie www.bik.pl. Teraz będziemy je powtarzać raz na rok.

Wykres 21. Zadłużenie osób nadaktywnych w latach 2009–2013 (w mld zł)

Źródło: BIK S.A.

ponad 10 rachunków kredytowych. Wśród nadaktywnych są więc też dobrzy klienci.

W II kw. 2013 r. kredytobiorcy nadaktywni zaciągnęli 9,5 tys. nowych kredytów, być może byli to ci dobrzy klienci ze wspomnianej grupy 15 tys. osób. Nadaktywni zaciągali głównie kredyty konsumpcyjne. Kredytów mieszkaniowych nadaktywnym w II kw. 2013 r. udzielono tylko 104 sztuki. Ten sam problem narastania, a póź-

Zadłużenie osób nadaktywnych wynosiło w końcu czerwca 2013 r. 9,2 mld zł i było o połowę mniejsze niż w latach 2009–2011

niej zmniejszania skali kredytowania osób nadaktywnych pokazujemy w ujęciu wartościowym na **WYKRESIE 21**. Wyraźniejsze spadki zadłużenia grupy osób nadaktywnych rozpoczęły się dopiero w 2012 r. W latach 2010 i 2011, mimo zmniejszania się liczby nadaktywnych (zapewne w znacznym stopniu w wyniku sprzedaży ich długów przez banki), zadłużenie pozostałych utrzymywało się na dość stabilnym poziomie 18 mld zł aż do końca 2011 r., prawdopodobnie wskutek doliczania odsetek od nieobsługiwanych długów. Zadłużenie osób nadaktywnych wynosiło w końcu czerwca 2013 r. 9,2 mld zł i było o połowę mniejsze niż w latach 2009–2011. Osoby z tej grupy zalegające ze spłatą przynajmniej jednego kredytu były winne 4,9 mld zł.

Raport Biura Informacji Kredytowej KREDYT TRENDY

Opracował: dr Andrzej Topiński

Przygotowanie: Wydawnictwo Centrum Prawa Bankowego i Informacji

Copyright by: Biuro Informacji Kredytowej SA,
ul. Zygmunta Modzelewskiego 77a, 02-679 Warszawa.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego.

Wszelkie autorskie prawa majątkowe do materiałów zawartych
w raporcie KREDYT TRENDY stanowią własność BIK S.A.Jakiegokolwiek ich wykorzystanie, rozumiane jako rozpowszechnianie,
kopiowanie, modyfikowanie, dystrybuowanie, transmitowanie,
publikowanie oraz prezentowanie w całości lub części wymaga
podania informacji, iż źródłem jest BIK S.A.Zdjęcia: Wydawnictwo Centrum Prawa Bankowego i Informacji
oraz www.fotolia.comWszelkie uwagi i pytania dotyczące niniejszej publikacji prosimy
kierować pod adres: kredyttrendy@bik.pl.

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ

KONKURS

II EDYCJA

NA NAJLEPSZE PRACE MAGISTERSKĄ I DOKTORSKĄ

INFORMACJA W PROCESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Konkurs na najlepsze prace magisterską i doktorską, o nagrodę Biura Informacji Kredytowej, jest realizowany w ramach projektu edukacyjnego BIK.

Celem Konkursu jest budowanie wiedzy o systemach wymiany informacji finansowej, wpływie informacji kredytowej i gospodarczej na zarządzanie ryzykiem oraz funkcjonowanie gospodarki.

Szczególnie cenione są aspekty innowacyjne i praktyczne, które mogłyby mieć zastosowanie w rozwiązaniach Biura Informacji Kredytowej.

Ustanowienie II edycji konkursu

Kolejna już, II edycja Konkursu została ustanowiona w 2012 r. Organizatorem Konkursu jest Biuro Informacji Kredytowej S.A. z siedzibą w Warszawie, przy ul. Zygmunta Modzelewskiego 77A.

Zasady i kryteria

Konkurs skierowany jest do absolwentów państwowych i niepaństwowych szkół wyższych w całej Polsce, zarówno studiów dziennych, zaocznych, jak i wieczorowych, w szczególności na kierunkach ekonomicznych.

Konkurs obejmuje prace, które uzyskały minimalną ocenę dobrą i w oparciu o które obroniono egzamin magisterski lub doktorski w terminie od 1 października 2012 r. do 30 września 2013 r.

Nominacje i proces oceny prac

Szczegółowy opis przedmiotu Konkursu, sposobu zgłaszania prac wraz z kartą zgłoszenia, proces ich oceny - znajduje się w Regulaminie na stronie internetowej www.bik.pl w zakładce "Konkurs".

Zgłaszanie prac odbywa się wyłącznie w formie elektronicznej, poprzez przesłanie prac na adres mailowy konkurs@bik.pl, najpóźniej do 31 października 2013 r.

Jury Konkursu, które tworzą profesorowie oraz wybitni praktycy, uznani specjaliści w dziedzinie ekonomii i bankowości, wyłoni zwycięzców.

Autorom najlepszych prac, magisterskiej i doktorskiej, przyznane zostaną nagrody pieniężne.

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ

Partnerzy BIK:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

